

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın *Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Mahinur ÖZDEMİR GÖKTAŞ* tarafından Anayasa'nın 98 inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Mahmut DİNDAR
Van Milletvekili

Türkiye'de, yarısından fazlası kadın olan 10 milyona yakın engellinin yaşadığı tahmin edilmektedir. TÜİK'in 2001 yılında kamuoyuna açıkladığı veriye göre nüfusun yüzde 12,29'u bir engellilik ile birlikte yaşamını sürdürmektedir. Engellilerin maruz kaldığı erişilebilirlik sorunu birçok alanda sistematik hak ihlallerine yol açmaktadır. Engellilerin eğitim ve sağlık hizmetlerinden zamanında yararlanamaması yaşamlarının dört duvar arasında ve bağımlı bir şekilde geçmesine yol açtığı bilinmektedir. Engelli kadınların sadece yüzde 5'inin lise ve üzerinde bir eğitim düzeyinde olduğu bilinmektedir. Yüzde 55'i okuryazar olmayan engelli kadınların salt yazılı eğitim materyallerine de erişemeyeceği öngörülmelidir.

Eğitim ve sağlığa erişemeyen kadın engellilerin istihdam, siyaset, sanat ve medya alanı dahil birçok alanda var olamadıkları verilerle açıktır. Toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin engelli kadınlar için çok daha ağır yaşam koşulları ortaya çıkardığı bilinmeli ve çok temel kamusal hizmetler sunulmadan bu adaletsizliğin giderilmesinin veya azaltılmasının mümkün olmayacağı görülmelidir. Temel hak ve hürriyetleri risk altında olan milyonlarca engelliye ve engelli kadına yönelik kamusal hizmetler geciktirilmeden ayrıntılı bir şekilde sunulmalıdır. Bu kapsamda BM Engelli Haklarına ilişkin sözleşmenin uygulamaya yansıtılması zorunludur. Engellilerin de biyolojik ve toplumsal açıdan cinsiyetsiz olmadıkları kabul edilmeli, eşitsizlik ve adaletsizliklerin giderilmesi amacıyla kapsamlı bir kamusal politika uygulanmalıdır.

Ergenlik, evlilik ve evleneceği kişiyi seçme hakkı, cinsellik, çocuk sahibi olma, gebelik ve gebeliği önleme, lohusa, kürtaj, adet (regl), cinsel yolla bulaşan hastalıklar ve menopoz gibi süreç ve kavramların tam ve doğru bir şekilde bilinmesi engelli kadınların yaşam ve sağlık hakları ile doğrudan ilgilidir. Engelli kadınların ve kız çocuklarının üreme ve cinsel sağlığa ilişkin doğru bilgiye, ve yönlendirmeye erişememeleri; ailelerinin ve birlikte aynı hanede yaşayan kişilerin ve eşlerinin, ağır engelli olan kişiler için bakımlarını yapan kişilerin bu konuda gerekli bilgilere ve farkındalığa sahip olmamasının engelli kadınlara yönelik cinsel şiddet ve istismar riskini arttırdığı kamuoyuna yansıyan vakalardan ve bu alanda yapılmış araştırmalardan bilinmektedir.

Bu nedenle engelli kadınlara ve kız çocuklarına ve ailelerine yönelik olarak üreme hakkı ve cinsel sağlık eğitimleri erişilebilir olmalıdır. Tüm yurttaşlara sunulması gereken bu eğitimlerin özellikle daha fazla risk altında bulunan kadın engellilere yönelik erişilebilir bir şekilde sunulması insan onuruna duyulan saygının ve sosyal hukuk devleti olmanın bir gereğidir. Cinsel istismar, taciz ve tecavüz durumlarında engelli kadınların, kız çocuklarının,

ailelerinin ve genel olarak kamuoyunun başvuru mekanizmalarına dair yeterli düzeyde bilgileri olmalıdır.

Bu bağlamda;

- 1) Ergenlik, evlilik ve evleneceği kişiyi seçme hakkı, cinsellik, çocuk sahibi olma, gebelik ve gebeliği önleme, lohusa, kürtaj, adet (regl), cinsel yolla bulaşan hastalıklar ve menopoz gibi süreç ve kavramların tam ve doğru bir şekilde bilinmesi amacıyla Türkiye’de hangi eğitimler verilmektedir? Engelli kadınların bu eğitimlere erişimi konusunda bakanlığınız hangi destekleri sunmaktadır? Okuryazar olmayan kadınların ve engelli kadınların bu bilgilere ve eğitimlere erişim nasıl sağlanmaktadır?
- 2) Engelli kadınların üreme hakkı ve sağlıklı cinsellik hakkında farkındalığının artırılması amacıyla bakanlığınızın yürüttüğü faaliyetler nelerdir?
- 3) Engelli kadınların zorla veya istemediği kişilerle evlendirilmesine karşı Bakanlığınızın hangi başvuru ve koruma yolları mevcuttur? 2025 yılı içerisinde bu kapsamda başvuran engelli kadın sayısı kaçtır?
- 4) 2025 yılında Türkiye’de engelli kadınlara yönelik cinsel şiddet, taciz ve istismar vaka sayısı kaçtır? Türkiye’de engelli kadınlara yönelik cinsel şiddet, taciz ve istismar vakalarını önlemek amacıyla hangi mekanizmalar işletilmektedir?
- 5) Engelli kadınlara yönelik cinsel şiddet, taciz ve istismar suçu nedeniyle halen tutuklu ve hükümlü olan kişi sayısı kaçtır?
- 6) Engelli kadınların güven içerisinde, saldırıya uğramadan, eşit, özgür ve bağımsız bir yaşam kurabilmesi için ne tür önlemler alacaksınız?